

Міністерство освіти і науки України
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка

Ірина Данильченко

Тетяна Зенченко

**Методичні рекомендації до практичних занять
із навчальної дисципліни «Дитяча література»**

Рекомендовано до друку та розповсюдження вченою радою Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка (протокол №11 від 30 травня 2022 р.)

Рецензенти

Гоголь Н.В., доктор педагогічних наук, доцент кафедри української мови, літератури та методики навчання Глухівського НПУ ім. О. Довженка;

Холявко І.В., кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови, літератури та методики навчання Глухівського НПУ ім. О. Довженка;

Гриценко Л.Я., вихователь-методист Глухівського дошкільного навчального закладу (ясел-садка) «Журавка»;

Холіна О.М., учитель початкових класів Глухівської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №2 Глухівської міської ради Сумської області

М 54   Методичні рекомендації до практичних занять із навчальної дисципліни «Дитяча література» / Автори-укладачі: І. Г. Данильченко, Т. Ф. Зенченко. Глухів : Глухівський НПУ ім. О. Довженка, 2022. – 47 с.

ISBN 978-966-376-088-9

Навчально-методичний посібник містить практичні матеріали відповідно до основних розділів програм для спеціальностей 012 Дошкільна освіта, 013 Початкова освіта, завдання для самостійного опрацювання, контрольні роботи для перевірки й оцінювання знань студентів у межах лекційного забезпечення навчальної дисципліни «Дитяча література», схеми аналізів творів різних жанрів, рекомендовану літературу. Посібник укладено з урахуванням принципу зв'язку дисципліни «Дитяча література» зі змістом навчального матеріалу, який вивчається в закладах дошкільної та початкової освіти.

Посібник рекомендовано здобувачам вищої освіти за освітніми програмами спеціальностей 012 Дошкільна освіта, 013 Початкова освіта.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
ТЕМА 1. Дитяча література як складник художньої літератури	7
ТЕМА 2. Дитячий фольклор у контексті національної культури.	8
ТЕМА 3. Українська дитяча література XIX століття. Творчість Тараса Шевченка, Леоніда Глібова для дітей	10
ТЕМА 4. Українська дитяча література XIX століття. Творчість Олени Пчілки та Лесі Українки для дітей.....	13
ТЕМА 5. Українська дитяча література кінця XIX – початку XX ст. Творчість Івана Франка, Михайла Коцюбинського для дітей	14
ТЕМА 6. Українська дитяча література кінця XIX – початку XX ст. Творчість Бориса Грінченка, Степана Васильченка для дітей	16
ТЕМА 7. Українська література для дітей XX століття. Творчість Марійки Підгірянки, Наталі Забіли для дітей	18
ТЕМА 8. Творчість Оксани Іваненко, Марійки Познанської для дітей	20
ТЕМА 9. Українська література для дітей XX століття. Творчість Василя Сухомлинського та Василя Чухліба для дітей.....	22
ТЕМА 10. Українська дитяча література XX століття. Творчість Грицька Бойка, Романа Завадовича, Катерини Перелісної для дітей	24
ТЕМА 11. Українська дитяча література II половини XX століття. Творчість Василя Симоненка, Дмитра Павличка, Ліни Костенко для дітей	27
ТЕМА 12. Українська література для дітей II половини – кінця XX ст. Творчість Степана Жупанина, Миколи Сингаївського, Всеволода Нестайка для дітей.....	28
ТЕМА 13. Сучасна дитяча література. Творчість Ігоря Січовика, Зірки Мензатюк, Івана Андрусяка, Лесі Ворониної для дітей.....	30
ТЕМА 14. Література для дітей письменників Сумщини.....	32
ТЕМА 15. Зарубіжна література в дитячому читанні	34
КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА» ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ 012 ДОШКІЛЬНА ОСВІТА, 013 ПОЧАТКОВА ОСВІТА	36
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	43
ДОДАТКИ	46

ПЕРЕДМОВА

Сучасні реформи в освітній галузі вимагають нових підходів до навчання дітей, спрямовані на розвиток умінь застосовувати отримані знання на практиці, тому й навчально-методичне забезпечення майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти та вчителя початкової школи має бути оновленим.

Вивчення освітнього компонента «Дитяча література» передбачає засвоєння змісту художніх творів (читання/слухання, усвідомлення, аналіз літературних текстів); формування у студентів фахових компетентностей, підготовка конкурентоспроможних вихователів відповідно до Базового компонента дошкільної освіти, вчителів початкових класів – Державного стандарту початкової освіти, педагогів згідно з вимогами Нової української школи.

Методичні рекомендації передбачають засвоєння студентами зразків української та зарубіжної дитячої літератури, набуттю практичних навичок застосування компетентнісного підходу до реалізації завдань та змісту літературної освіти в закладах дошкільної освіти і початковій школі; вдосконаленню вмій і навичок використовувати новітні технології у процесі формування предметних компетентностей в дітей дошкільного і молодшого шкільного віку відповідно до Базового компонента дошкільної освіти та Державного стандарту початкової освіти.

Навчальна дисципліна «Дитяча література» спрямована на:

формування у майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти та вчителів початкових класів знань щодо літературного процесу, проблематики творів для дітей, їхніх художніх особливостей та виховного значення, здатності використовувати здобуті знання у професійній діяльності; сприяння всебічному розвитку, духовному збагаченню, активному становленню й самореалізації особистості майбутнього вихователя і вчителя в сучасному світі; формування і утвердження гуманістичного світогляду особистості майбутнього педагога, громадянина України, розуміння ним національних і загальнолюдських цінностей.

Основними завданнями викладання дисципліни «Дитяча література» є:

- виховання мотивації в майбутніх педагогів до використання творів художньої літератури у процесі організації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти та загальної середньої освіти;

- ознайомлення студентів з історією розвитку дитячої літератури від часу її зародження до сучасності;

- розширення уявлення студентів про місце і значення дитячої літератури в розвитку, вихованні та навчанні особистості дитини;

- розширення й поглиблення в студентів знань теоретико-літературних понять, необхідних для цілісного аналізу творів дитячої літератури

- розвиток у них умінь і навичок здійснювати ідейно-художній аналіз творів дитячої літератури, визначення їх науково-педагогічної основи та значення для виховання дітей;

- вдосконалення навичок виразного читання творів різних жанрів;

- формування вміння компетентно орієнтуватися в інформаційному (зокрема літературному) просторі; застосовувати здобуті знання у своїй професійній діяльності вихователя закладу дошкільної освіти, вчителя початкових класів; здатності до рефлексії, самоконтролю, вдосконалення та самовдосконалення.

Навчальна дисципліна сприятиме формуванню у бакалаврів спеціальностей 012 Дошкільна освіта, 013 Початкова освіта таких компетентностей і програмних результатів навчання, передбачених відповідними стандартами вищої освіти:

Стандарт вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта

СК-1. Здатність працювати з різними джерелами навчальної і наукової літератури.

СК-11. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності.

СК-13. Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньо-продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку.

СК-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

СК-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

СК-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

ПР-15. Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.

ПР-17. Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально зорієнтоване спілкування з батьками.

ПР-18. Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

Стандарт вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта

СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної;

СК-7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-8. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

ПР-06 Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.

Індивідуальна робота. Кожен студент протягом вивчення дисципліни «Дитяча література» оформлює в електронну вигляді літературно-методичну скарбничку вихователя / вчителя початкових класів, яка має містити розділи, суголосні напрямам Базового компоненту дошкільної освіти / змістовим лініям Державного стандарту початкової освіти.

ТЕМА 1. Дитяча література як складник художньої літератури**ПЛАН**

1. Поняття «література», «дитяча література», «література для дітей», «література про дітей».
2. Функції дитячої літератури.
3. Специфіка дитячої літератури.
4. Класифікація дитячої літератури.
5. Основи теорії літератури (тема, ідея, сюжет, композиція, образна система тощо).

Завдання для самостійної роботи:***адресовано здобувачам вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта***

1. Скласти опорну схему, що відображає основні етапи становлення і розвитку дитячої літератури в Україні.
2. Проаналізувати зміст чинних програм для закладів дошкільної освіти щодо ознайомлення дітей з художніми творами.

адресовано здобувачам вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта

1. Скласти опорну схему, що відображає основні етапи становлення і розвитку дитячої літератури в Україні.
2. Проаналізувати зміст календарно-тематичного планування для 1-2 та 3-4 класів Нової української школи щодо ознайомлення дітей з художніми творами.

Література***Основна:***

1. Білан О. І. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» / за заг. ред. О.В. Низовської. Тернопіль: Мандрівець, 2012. 264 с.
2. Дитина : Освітня програма для дітей від 2 до 7 років / В. О. Огнев'юк. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Гринченка, 2016. 304 с.
3. Качак Т. Українська література для дітей та юнацтва: підручник. К.: ВЦ «Академія», 2018. 352 с.
4. Кизилова В. В. Українська література для дітей та юнацтва: новітній дискурс : навчально-методичний посібник. Старобільськ : Вид-во ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2015. 236 с. URL: <http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/207/1/Ukrainska%20liyeratura%20dlya%20ditey%20ta%20unactva.pdf>
5. Кіліченко Л. М. Українська дитяча література. К.: Вища школа, 1988. 431 с.

6. Літературознавчий словник-довідник / Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів та ін. К.: ВЦ «Академія», 2007. 752 с.

7. Освітня програма «Впевнений старт» для дітей старшого дошкільного віку / Н. В. Гавриш, Т. В. Панасюк, Т. О. Піроженко, О. С. Рогозянський, О. Ю. Хартман, А. С. Шевчук; за заг. наук. ред. Т. О. Піроженко. К. : Українська академія дитинства, 2017. 80 с.

8. Типові освітні програми Нової української школи. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-rochatkovoyi-shkoli>.

9. Я у Світі. Програма розвитку дитини ві народження до шести років/ О. П. Аксьонова, А. М. Аніщук, Л. В. Артемова та ін. ; наук. кер. О. Л. Кононко. Київ, 2019. 488 с.

Додаткова:

1. Гнідець У. С. Концептуалізація розуміння сучасної літератури для дітей та юнацтва в світлі наукової критики. Література. Діти. Час. Т., 2011. Вип. 2. С. 25–35. URL: <http://www.chl.kiev.ua/key/Books/ShowBook/46>.

2. Качак Т. Б., Круль Л. М Дитяча література: навчально-методичний посібник (для студентів спеціальностей «Початкова освіта», «Дошкільна освіта»). Івано-Франківськ: Тіповіт, 2014. 236 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/909.pdf>.

3. Папуша О. Дитяча література як маргінес літературознавчої теорії: до проблеми конституювання об'єктів наукового дискурсу. Слово і час. 2004. № 12. С. 20–27.

ТЕМА 2. Дитячий фольклор у контексті національної культури.

Жанри дитячого фольклору

ПЛАН

1. Поняття про дитячий фольклор, специфіку його творення.
2. Класифікація дитячого фольклору.
3. Малі фольклорні жанри (загадки, прислів'я, приказки, скоромовки та ін.).
4. Українські народні казки: визначення, класифікація, жанрові особливості.
5. Міф у дитячому читанні.
6. Сучасний дитячий фольклор.
7. Використання фольклорних творів у роботі з дошкільнятами / учнями початкових класів.

Завдання для самостійної роботи:

1. Вивчити напам'ять загадки, потішки, забавлянки, колискову пісню, щедрівки та колядки, заклички, дражнили, лічилки, мирилки.

2. Скласти перелік фольклорних творів для читання (батьками/учнями початкових класів), підготувати рекомендаційний плакат чи лепбук тощо.

адресовано здобувачам вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта

3. Дібрати для дошкільників відео- або аудіозапис фрагментів або малих фольклорних жанрів для обговорення можливостей використання в освітньому процесі ЗДО.

4. Переглянути й виконати слайд 3 інтерактивного тренажера «Цікава читанка» URL: <https://www.educ.com.ua/interaktivni-zavdannya/interaktivnij-trenazher-czikava-chitanka.html>.

адресовано здобувачам вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта

3. Дібрати для відео- або аудіозапис фрагментів або малих фольклорних жанрів для обговорення можливостей використання в роботі з учнями початкових класів.

4. Переглянути мультфільм «Українська народна пісня «Зайчику, зайчику!»». Провести читання в особах (*передбачено календарним плануванням розділу «Народні перлини для кожної дитини» Календарно-тематичного плану уроків літературного читання для 2 класу до підручника «Українська мова та читання» для 2 класу, частина 2, автор Вашуленко О.В.*). URL: <https://www.youtube.com/watch?v=9FVciCdpZPI>.

Література

Основна:

1. Довженок Г. В. Український дитячий фольклор. К.: Наукова думка, 1981.
2. Закувала зозуленька. Антологія української народної творчості. К.: Веселка, 1989.
3. Качак Т. Українська література для дітей та юнацтва: підручник. К.: ВЦ «Академія», 2018. 352 с.
2. Кизилова В. В. Українська література для дітей та юнацтва: новітній дискурс : навчально-методичний посібник для студ. вищих навч. закл. Старобільськ : Вид-во ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2015. 236 с. URL: <http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/207/1/Ukrainska%20liyeratura%20dlya%20ditey%20ta%20unactva.pdf>
3. Кіліченко Л.М. Українська дитяча література. К.: Вища школа, 1988. 431 с.
4. Лисенко Н. В. Етнопедагогіка дитинства: навчально-методичний посібник. Київ: Видавничий дім «Слово». 2011. 720 с.
5. Українська мова та читання. 2 клас. Вашуленко О. (частина 1) — календарно-тематичне планування (КТП) уроків літературного читання до підручника в електронному форматі. URL: <https://www.educ.com.ua/nush-metodichna/2-klas-metodichni/ukr-mov-2-kl-metodichni/ukr-mova-ta-chit-2-kl-vashulenko-ktp-chitannya.html>.

6. Українська мова та читання. 2 клас. Вашуленко О. — КТП (читання) URL: <https://www.educ.com.ua/nush-metodichna/2-klas-metodichni/ukr-mov-2-kl-metodichni/ukr-mova-ta-chit-2-kl-vashulenko-ktp-chitannya.html>.

Додаткова:

1. Грицай М. С., Бойко В. Г., Дунаєвська Л. Ф. Українська народнопоетична творчість: підручник для студ. філол. факультетів ун-тів. За ред.: М. С. Грицай. Київ. Вища школа, 1983. 359 с.

2. Дитячий фольклор. Упоряд. і передм. Г.В. Довженок. Київ, 1986. С. 5.

3. Качак Т. Б., Круль Л. М. Дитяча література: навчально-методичний посібник (для студентів спеціальностей «Початкова освіта», «Дошкільна освіта»). Івано-Франківськ. Тіповіт, 2014. 236 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/909.pdf>.

5. Кизилова В. В. Дитяча література: стан. Проблеми. Перспективи. URL: <http://www.chl.kiev.ua/userfiles/file/vipusk20/kizilova.doc>.

6. Марчун О. В. Матеріали до вивчення дитячого фольклору : навчальний посібник. Київ. Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2010. Ч. 1. 201 с. URL: <http://philology.knu.ua/files/2015/kids-folklore.pdf>

7. Павленко М. Казки всіх країн, єднайтеся! URL: <http://www.chl.kiev.ua/key/Books/ShowBook/50>.

8. Росовецький С. К. Український фольклор у теоретичному висвітленні: навчальний посібник. Київ, 2007. Частина 2. Жанри. 235 с.

9. Горчинська З. К. Вивчення українського дитячого пісенного фольклору у ДНЗ. URL: file:///D:/znppo_2015_18_37.pdf.

10. Яковенко О. Розвиваємо мовлення з колиски. Дошкільне виховання. 2017. № 2. С. 2-4.

Збірки фольклорних творів різних років видання.

ТЕМА 3. Українська дитяча література XIX століття.

Творчість Тараса Шевченка, Леоніда Глібова для дітей

ПЛАН

1. Творчість Тараса Шевченка. Погляди великого українського поета на освіту й виховання молодого покоління. «Букварь Южнорусский». Використання в ньому творів усної народної поезії. Твори Тараса Шевченка в дитячому читанні.

2. Поетичні картини рідної природи у віршах Тараса Шевченка («Тече вода з-під явора», «Ой діброво, темний гаю!» та інших). Образність, ліризм, мелодійність творів

Т. Шевченка. Використання засобів народної поетики. Основні мотиви і образи поетичних творів «Весна», «Встала весна», «Зацвіла в долині», «Не цурайтесь!», «Вечір», «Село!», «І серце одпочине...».

3. Картини природи і родинного побуту у віршах «Садок вишневий коло хати», «І досі сниться під горою» та інших. Автобіографічність творів Т. Шевченка.

4. Образ Т. Шевченка в художній літературі для дітей («У бур'янах» С. Васильченка, «Маленьким про великого Тараса», «Тарасові шляхи» О. Іваненко – на вибір).

5. Участь Леоніда Глібова у створенні дитячої літератури. Тісний зв'язок його творчості з педагогічною діяльністю. Різноманітність жанрів (байки для дітей, віршовані казки, загадки й відгадки, ліричні поезії, пісні).

6. Місце байки у творчості Л. Глібова. Байки письменника в дитячому читанні («Коник-стрибунець», «Чиж та Голуб» «Лисиця-жалібниця» та інші). Цікаві сюжети, яскраві образи, влучна, дотепна народна мова байок. Традиція і новаторство письменника у використанні езопових сюжетів. Національна своєрідність байок Л. Глібова.

7. Ліричні вірші Л. Глібова «Веснянка», «Щедрівка», «Зимня пісенька», «Книжка», «Бджілка», «Ясне сонечко», «Квіткове весілля». Жанрова специфіка, широке використання народної поетики, вміння автора у простій і доступній для дітей формі змінювати навколишнє оточення.

8. Вагомий внесок Л. Глібова у створення оригінальної форми літературної загадки. Сюжети загадок, їх композиційні особливості. Жанрова, композиційна специфіка акровіршів Л. Глібова.

9. Виховне та освітнє значення творів Т. Шевченка та Л. Глібова для дітей.

Завдання для самостійної роботи:

1. Підготувати презентацію «Твори Тараса Шевченка у дитячому читанні» або «Твори Леоніда Глібова в дитячому читанні» із використанням інших видів мистецтв.

2. Вивчити напам'ять твори Т. Шевченка «Садок вишневий коло хати», Л. Глібова «Коник-стрибунець», презентувати під час заняття або підготувати відео із записом декламування.

адресовано здобувачам вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта:

3. Розробити фрагмент заняття з використанням твору Т. Шевченка або Л. Глібова в закладі дошкільної освіти (вірш письменника, вид заняття і група дітей – на вибір студента).

адресовано здобувачам вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта:

3. Знайти завдання 2 (стор. 90) в підручнику «Українська мова та читання для 3 класу. Частина 1» (Автори Микола Вашуленко, Надія Васильківська, Світлана Дубовик). З якого твору Тараса Шевченка взято рядок? Прорекламувати вказаний твір. URL: <http://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/pidruchnyky-3-klas-2020/1-Ukr-mova-3kl/Ukr-mova-Vashulenko/Ukr-mova-3%20kl-Vashulenko-ch1.pdf>.

Література

Основна:

1. Качак Т. Українська література для дітей та юнацтва: підручник. К.: ВЦ «Академія», 2018. 352 с.
2. Кіліченко Л. М. Українська дитяча література. К.: Вища школа, 1988. 431 с.
3. Літературознавча енциклопедія: у 2-х томах / авт.-укладач. Ю. Ковалів. К.: ВЦ «Академія», 2007.
4. Українська дитяча література: хрестоматія / вступ. ст. та упорядкув. Л. П. Козачок. К.: Вища школа, 2009. 519 с.

Додаткова:

1. Антологія української літератури для дітей. У 3-х томах. К.: Веселка, 1984.
2. Веселка: антологія української літератури для дітей: у 3 т./ упоряд., біогр. нариси Б.Й. Чайковського; передм. М.Г. Жулинського. К.: Веселка, 1985. Т.3. К.: Веселка, 1985. 675 с.
3. Історія української літератури XIX ст. /За ред. М. Яценка. К.: Либідь, 1995.
4. Качак Т. Б., Круль Л. М. Дитяча література: навчально-методичний посібник (для студентів спеціальностей «Початкова освіта», «Дошкільна освіта»). Івано-Франківськ: Тіповіт, 2014. 236 с. Режим доступу: <http://194.44.152.155/elib/local/909.pdf>.
5. Кизилова В. В. Українська література для дітей та юнацтва: новітній дискурс : навчально-методичний посібник для студ. вищих навч. закл. Старобільськ : Вид-во ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2015. 236 с. URL: <http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/207/1/Ukrainska%20liyeratura%20dlya%20ditey%20ta%20unactva.pdf>.
6. Українська дитяча література: хрестоматія / вступ. ст. та упорядкув.: І. А. Луценко, А. М. Подолинний, Б. Й. Чайковський. К.: Вища школа, 1992. 286 с.
8. Українська мова та читання для 3 класу. Частина 1 . Автори Микола Вашуленко, Надія Васильківська, Світлана Дубовик). URL: <http://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/pidruchnyky-3-klas-2020/1-Ukr-mova-3kl/Ukr-mova-Vashulenko/Ukr-mova-3%20kl-Vashulenko-ch1.pdf>.

Збірки творів письменників різних років видання.**ТЕМА 4. Українська дитяча література ХІХ століття.****Творчість Олени Пчілки та Лесі Українки для дітей****ПЛАН**

1. Життєвий і творчий шлях Олени Пчілки. Внесок письменниці у розвиток дитячої літератури. Жанрова різноманітність творів.

2. Поезія Олени Пчілки:

а) вірші письменниці про дітей («Маленька українка», «Снігова баба», «Котик-мурчик», «З гринджолятами», «Вертаються школяррики», «Школяррик на виїзді», «Вишеньки-сережки», «Сестричка і братик», «Пісенька» тощо).

б) твори про безмежну материнську любов «Люлі, люлі...», «Мама й доня», «Дитяча пісенька» та ін.

в) пейзажні поезії Олени Пчілки («Весна-красна», «Весняні квіти», «Як швидко літо проминуло», «До діточок», «Діточкам», «Змінилося все»).

г) вірші про тварин («Замислений котик», «Тямуций котик», «Мудра кицька», «Співати», «Метелик»);

3. Казки Олени Пчілки «Мишача рада», «Журавель та Чапля», «Казочка про Коржика». Байка «Котова наука».

4. Оповідання письменниці про дітей («Сніг», «Сосонка», «Хлопчик та ведмідь»).

5. Леся Українка. Поезія «Як дитиною, бувало...» «Мамо, іде вже зима», «Вишеньки», «Літо краснеє минуло», «На зеленому горбочку». Чарівність, мелодійність «Колискової» («Місяць ясенський») поетеси.

6. Прозові казки Лесі Українки «Біда навчить», «Лелія».

7. Виховне та освітнє значення творів Олени Пчілки та Лесі Українки для дітей дошкільного / молодшого шкільного віку.

Завдання для самостійної роботи:

1. Переглянути відео із циклу Світлани Новицької «Невигадані історії №14 (Олена Пчілка)» – «... циклу телефільмів про життя видатних людей, які народилися та жили на українській землі, і тих українців, що розсіялися по всьому світу». URL: <https://www.youtube.com/watch?v=-HBWebVZsq8>.

2. Підготувати оригінальні повідомлення на тему «Творча родина Драгоманових: Олена Пчілка і Леся Українка» (можливе аудіо-/ відеоповідомлення).

Література

Основна:

1. Качак Т. Українська література для дітей та юнацтва: підручник. К.: ВЦ «Академія», 2018. 352 с.
2. Кіліченко Л. М. Українська дитяча література. К.: Вища школа, 1988. 431 с.
3. Літературознавча енциклопедія: у 2-х томах / вт.-укладач. Ю. Ковалів. К.: ВЦ «Академія», 2007.
4. Українська дитяча література: хрестоматія / вступ. ст. та упорядкув. Л. П. Козачок. К.: Вища школа, 2009. 519 с.

Додаткова:

1. Антологія української літератури для дітей. У 3-х томах. К.: Веселка, 1984.
2. Веселка: антологія української літератури для дітей: у 3 т. / упоряд., біогр. нариси Б. Й. Чайковського; передм. М. Г. Жулинського. К.: Веселка, 1985. Т.3. Київ, 1985. 675 с.
3. Історія української літератури XIX ст. / За ред. М. Яценка. К.: Либідь, 1995.
4. Качак Т. Б., Круль Л. М. Дитяча література: навчально-методичний посібник (для студентів спеціальностей «Початкова освіта», «Дошкільна освіта»). Івано-Франківськ: Тіповіт, 2014. 236 с. Режим доступу: <http://194.44.152.155/elib/local/909.pdf>.
5. Кизилова В. В. Українська література для дітей та юнацтва: новітній дискурс : навчально-методичний посібник для студ. вищих навч. закл. Старобільськ : Вид-во ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2015. 236 с. URL: <http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/207/1/Ukrainska%20liyeratura%20dlya%20ditey%20ta%20unactva.pdf>.
6. Українська дитяча література: хрестоматія / вступ. ст. та упорядкув.: І. А. Луценко, А. М. Подолинний, Б. Й. Чайковський. К.: Вища школа, 1992. 286 с.

Збірки творів письменників різних років видання.

ТЕМА 5. Українська дитяча література кінця XIX – початку XX ст.

Творчість Івана Франка, Михайла Коцюбинського для дітей

ПЛАН

1. Іван Франко – теоретик і критик дитячої літератури (статті «Женщина-мати», «Байка про байку» передмова до збірки казок «Коли ще звірі говорили»). Педагогічні погляди письменника.
2. Вірші І. Франка для дітей дошкільного віку «Киця», «На підгір'ї», «Надійшла весна», «Гримить», «Маленька хмарка», «Полудень».

3. Використання І. Франком фольклорного матеріалу в створенні літературних казок. Обробка народних сюжетів у казках «Ріпка», «Лисичка і рак», «Заєць і їжак», «Лисичка і журавель». Збірка казок «Коли ще звірі говорили».

4. Майстерне змалювання психології малої дитини в автобіографічних оповіданнях І. Франка «Малий Мирон», «У кузні», «Микитичів дуб», «Заєць і їжак». Образи дорослих, середовища, в якому виховується малюк, розкриття незабутніх дитячих вражень.

5. Зв'язок творчості М. Коцюбинського для дітей з його педагогічним досвідом. Ранні оповідання письменника, присвячені селянським дітям «Харитя», «Ялинка». Цікавий, напружений сюжет. Роль пейзажів у творах. Майстерність психологічного розкриття образів.

6. Казки М. Коцюбинського, їх значення у моральному вихованні дітей («Про двох цапків», «Дві кізочки», «Івасик і Тарасик», «Десять робітників», «Брати-місяці»).

7. Роль І. Франка та М. Коцюбинського у розвитку української дитячої літератури.

Завдання для самостійної роботи:

1. Переглянути відеоказку Івана Франка «Фарбований лис» (URL: <https://www.youtube.com/watch?v=aOmizjC9hag>) та надати відповідь на питання, поставлене казкаркою в кінці відео.

адресовано здобувачам вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта

2. Розробити систему запитань до твору І. Франка чи М. Коцюбинського для дітей дошкільного віку (на вибір студента), запропонованих програмою «Дитина».

3. Запропонувати твори різних жанрів з власної скарбнички для доцільного й оптимального використання в процесі організації різних видів дитячої діяльності (ігрової, трудової, пошуково-дослідної, театралізованої), форм і методів. Чітко визначати мету застосування цих творів.

адресовано здобувачам вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта

2. Розробити систему запитань до твору за вибором (І. Франка або М. Коцюбинського) для учнів початкових класів із урахуванням інтеграції галузей і формування здатності учнів до вільного володіння державною мовою (уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження).

Література

Основна:

1. Базовий компонент дошкільної освіти. URL: <https://cutt.ly/7H3ZIIA>.

2. Державний стандарт початкової освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text>.
3. Календарно-тематичне планування «Українська мова і читання» (НУШ) . URL: <https://www.schoollife.org.ua/zbirnyk-kalendarno-tematychnyh-planuvan-dlya-4-klasu-nush-na-2021-2022-n-r/>
4. Качак Т. Українська література для дітей та юнацтва: підручник. К.: ВЦ «Академія», 2018. 352 с.
5. 2. Кіліченко Л. М. Українська дитяча література. К.: Вища школа, 1988. – 431 с.
6. Літературознавча енциклопедія: у 2-х томах / авт.-укладач. Ю. Ковалів. К.: ВЦ «Академія», 2007.
7. Українська дитяча література: хрестоматія / вступ. ст. та упорядкув. Л. П. Козачок. К.: Вища школа, 2009. 519 с.

Додаткова:

1. Антологія української літератури для дітей. У 3-х томах. К.: Веселка, 1984.
2. Веселка: антологія української літератури для дітей: у 3 т. / упоряд., біогр. нариси Б. Й. Чайковського; передм. М. Г. Жулинського. К.: Веселка, 1985. Т.3. К., 1985. 675 с.
3. Історія української літератури ХІХ ст. /За ред. М. Яценка. К.: Либідь, 1995.
4. Качак Т. Б., Круль Л. М. Дитяча література: навчально-методичний посібник (для студентів спеціальностей «Початкова освіта», «Дошкільна освіта»). Івано-Франківськ: Тіповіт, 2014. 236 с. Режим доступу: <http://194.44.152.155/elib/local/909.pdf>.
5. Кизилова В. В. Українська література для дітей та юнацтва: новітній дискурс : навчально-методичний посібник для студ. вищих навч. закл. Старобільськ : Вид-во ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2015. 236 с. URL: <http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/207/1/Ukrainska%20liyeratura%20dlya%20ditey%20ta%20unactva.pdf>.
6. Українська дитяча література: хрестоматія / вступ. ст. та упорядкув.: І. А. Луценко, А. М. Подолинний, Б. Й. Чайковський. К.: Вища школа, 1992. 286 с.

Збірки творів письменників різних років видання.

ТЕМА 6. Українська дитяча література кінця ХІХ – початку ХХ ст.

Творчість Бориса Грінченка, Степана Васильченка для дітей

ПЛАН

1. Життєвий і творчий шлях Бориса Грінченка.

2. Педагогічна діяльність Б. Грінченка. Оповідання письменника для дітей «Бджоли будівничі», «Мудра кицька», «Собака гріється», «Кицька грає», «Риби приязнюють», «Добра наука», «Як тигра лікували», «Кішка та папуга», «Розумна вівця», «Звірі дякують лікарям за поміч», «Собака рятує хазяїна».

3. Вірші Б. Грінченка «Ластівка», «На волю» в дитячому читанні. Байка «Швидка робота».

4. Дидактична спрямованість казок Б. Грінченка «Зайці та жаби», «Два Морози», «Сірко», «Три бажання», «Дівчинка Леся» та ін.

5. Життєвий і творчий шлях Степана Васильченка. Зв'язок С. Васильченка з Глухівщиною.

6. Дитячі характери у психологічних етюдах письменника «Дош», «Дома», «Волошки», «Петруня», оповіданнях «Роман», «Увечері», «Свекор», «Басурмен», «Мужицький ангел», «Кам'яне царство», «Неслухняний глечик», «Мандрівка з чумаками».

7. Освітнє та виховне значення творів Бориса Грінченка, Степана Васильченка.

Завдання для самостійної роботи:

1. Переглянути відеоказку, створену за мотивами казки Б. Грінченка «Два Морози», охарактеризувати її дидактичну спрямованість. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=drCK0C2XWJo>

2. Розробити конспект бесіди за змістом твору (твір на вибір студента).

Література

Основна:

1. Качак Т. Українська література для дітей та юнацтва: підручник. К.: ВЦ «Академія», 2018. 352 с.

2. Кіліченко Л.М. Українська дитяча література. К.: Вища школа, 1988. 431 с.

3. Літературознавча енциклопедія: у 2-х томах / авт.-укладач. Ю. Ковалів. К.: ВЦ «Академія», 2007.

4. Українська дитяча література: хрестоматія / вступ. ст. та упорядкув. Л. П. Козачок. К.: Вища школа, 2009. 519 с.

Додаткова:

1. Антологія української літератури для дітей. У 3-х томах. К.: Веселка, 1984.

2. Веселка: антологія української літератури для дітей: у 3 т. / упоряд., біогр. нариси Б.Й. Чайковського; передм. М.Г. Жулинського. Київ, 1985. Т.3. К.: Веселка, 1985. 675 с.

3. Історія української літератури ХІХ ст. /За ред. М. Яценка. К.: Либідь, 1995.

4. Качак Т. Б., Круль Л. М. Дитяча література: навчально-методичний посібник (для студентів спеціальностей «Початкова освіта», «Дошкільна освіта»). Івано-Франківськ: Тіповіт, 2014. 236 с. Режим доступу: <http://194.44.152.155/elib/local/909.pdf>.

5. Кизилова В. В. Українська література для дітей та юнацтва: новітній дискурс : навчально-методичний посібник. Старобільськ, 2015. 236 с. URL: <http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/207/1/Ukrainska%20liyeratura%20dlya%20ditey%20ta%20unactva.pdf>.

6. Українська дитяча література: хрестоматія / вступ. ст. та упорядкув.: І. А. Луценко, А. М. Подолинний, Б. Й. Чайковський. Київ, 1992. 286 с.

Збірки творів письменників різних років видання.

ТЕМА 7. Українська література для дітей ХХ століття.

Творчість Марійки Підгірянки, Наталі Забіли для дітей

ПЛАН

1. Життєвий і творчий шлях Марійки Підгірянки. Зв'язок педагогічної діяльності з літературною. Жанрова різноманітність творів письменниці для найменших читачів.

2. Тематичне розмаїття творів поетеси для наймолодших читачів («Їде віз з гори в долину», «Мій дідусь старенький», «Моя мама», «Де нам наймиліше»).

3. Збірки Марійки Підгірянки «Безконечні казочки», «Грай, бджілко», «Ростіть великі», «Учись, маленький!». Зв'язок із фольклором, щедре використання народних традицій. Загадки поетеси для дітей. Значення їх у розвитку підростаючої особистості.

4. Життєвий і творчий шлях Н. Забіли. Жанрова різноманітність творів письменниці. Висока майстерність у побудові сюжетів, створенні дитячих характерів.

5. Поетичні твори Н. Забіли для наймолодших читачів «Ладки, ладоньки, ладусі», «Ой чук, чуки», «Курочка», «Кульбаба», «Пісенька», «Сорока-білобока».

6. Тема раннього дитинства в творчості Н. Забіли («Про дівчинку Маринку», «Катруся велика», «Катруся і Павлусь», «Ми із братиком», «Про дівчинку, яка нічого не їла», «Марина Дмитрівна», «Скільки нас?», «Мамине свято», «У космосі», «Барвінок», «Гусінь»). Розуміння письменницею дитячої душі.

7. Цикли творів Н. Забіли «Навесні та влітку», «Восени та взимку», «Проліски», «Прогулянка до лісу», «Дванадцять місяців», «Казки лісової кринички». Майстерність письменниці в змалюванні краси і багатств природи. Пізнавальне та естетичне значення віршів про природу.

8. Тема дитинства у творчості Н. Забіли (збірка «Ясоччина книжка»: «І в Ясочки є грядка», «Ластівки», «Олівець-малювець», «Ясоччин садок», «Ведмедикова хата» тощо).

9. Переказ народних казок – збірки «Під дубом зеленим», «Прабабині казки». Використання сюжетів та образів дитячого фольклору.

10. «Весела абетка», «Веселий рахунок» Н. Забіли – енциклопедія для маленьких читачів.

Завдання для самостійної роботи:

адресовано здобувачам вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта

1. Порівняти казку братів Грімм «Вовк та семеро козенят» і Н. Забіли «Вовк і козенята». Звернути увагу на схожість та відмінність сюжетних ситуацій.

2. Розробити рекламу з метою привернення уваги батьків до читання дітям книжок (форма реклами – на вибір студента).

адресовано здобувачам вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта

1. Обрати кілька творів письменниць, рекомендованих для ознайомлення учнями початкових класів, проаналізувати сюжетні лінії, образні засоби. Обґрунтувати їх доцільність під час формування в учнів початкових класів моральних цінностей.

2. Створити ілюстрації до віршів «Осінь-мальовничка», «Прийшла осінь» Марійки Підгірянки (с. 23-24 Літературне читання 2 клас Вашуленко М.С. – Методична підтримка від EDUC.com.ua). Можна використати групову роботу щодо створення ілюстрації в дистанційному форматі (на вибір студента).

Література

Основна:

1. Богданець-Білоskalенко Н. І. Дитяча література. Твори українських письменників II половини ХХ ст. – початку ХХІ ст.: навчальний посібник. К.: Видавничий Дім «Слово», 2011. 480 с.

2. Богданець-Білоskalенко Н. І. Українська дитяча література. Маловідомі твори українських дитячих письменників II половини ХІХ ст. – I половини ХХ ст.: навчальний посібник. К.: Видавничий Дім «Слово», 2009. 280 с.

3. Качак Т. Українська література для дітей та юнацтва: підручник. К.: ВЦ «Академія», 2018. 352 с.

4. Кіліченко Л. М. Українська дитяча література. К.: Вища школа, 1988. 431 с.

5. Літературознавча енциклопедія: у 2-х томах / авт.-укладач. Ю. Ковалів. К.: ВЦ «Академія», 2007.

6. Літературознавчий словник-довідник. Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів та ін. К.: ВЦ «Академія», 2007. 752 с.

Додаткова:

1. Допитливим чомучкам: Книга для читання дітям п'ятого року життя /А. А. Ємець та ін.; заг. ред. О. В. Джежей. Х.: Вид. група «Основа», 2007. 320 с.

2. Історія української літератури ХХ ст. У двох книгах /За ред. П. Дончика. К.: Либідь, 1998.

3. Калуська Л. Дивокрай. У 2-х книгах. Тернопіль, 2007.

4. Качак Т. Б., Круль Л. М. Дитяча література: навчально-методичний посібник (для студентів спеціальностей «Початкова освіта», «Дошкільна освіта»). Івано-Франківськ: Тіповіт, 2014. 236 с. Режим доступу: <http://194.44.152.155/elib/local/909.pdf>.

5. Кизилова В. В. Українська література для дітей та юнацтва: новітній дискурс : навчально-методичний посібник. Старобільськ : Вид-во ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2015. 236 с. URL: <http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/207/1/Ukrainska%20liyeratura%20dlya%20ditey%20ta%20unactva.pdf>.

6. Майбутнім першокласникам: Книга для читання дітям шостого року життя /А.А. Ємець та ін.; Заг. ред. О. В. Джежей. Х.: Вид. група «Основа», 2007. 320 с.

7. Малятам-дошкільнятам: Книга для читання дітям четвертого року життя /А. А.Ємець та ін.; Заг. ред. О. В.Джежей. Х.: Вид. група «Основа», 2007. 176 с.

Збірки творів письменників різних років видання.

ТЕМА 8. Творчість Оксани Іваненко, Марійки Познанської для дітей

ПЛАН

1. Життєвий і творчий шлях Оксани Іваненко.

2. Казки письменниці про дітей («Що Ромко їв?», «Няв-няв», «Кульбабка», «Бурулька», «На добраніч», «Сандалики, повна скорість», «Великі очі», «Чудесна квітка»). Казка «Галочка».

3. Анімалістичний цикл «Лісові казки». Використання творів циклу в закладах дошкільної освіти, початковій школі.

4. Творчість О. Іваненко про Тараса Шевченка (оповідання для дітей «Чорний шлях»).

5. Життєвий і творчий шлях Марії Познанської. Жанрове і тематичне багатство творів поетеси для дітей.

6. Збірка віршів Марії Познанської «Мій квітник». Тематичне багатство поезій для найменших читачів «Ой котику-коточку», «Коза», «Корівка», «Моя ляля», «Здрастуй, сонечко», «Сніг іде», «Новачок Тарас», «Коли киця любить, коли сердиться», «Півень», «Зайчики», «Здрастуй, хлопчику маленький!», «Правда ж, мамо, я великий?», «Вітер», «Горобина», «Лютий», «Конвалія», «Моїй мамі», «Журавлі летять», «Ромашка» (відображення безмежної любові до рідної матері, тема природи, зміни пір року та ін.).

7. Відображення теми любові до праці у збірці «Про золоті руки».

8. Пізнавальне та виховне значення поезій для дітей.

Завдання для самостійної роботи:

1. Запропонувати твори різних жанрів О. Іваненко /М. Познанської з власної скарбнички для доцільного й оптимального використання в процесі організації різних видів дитячої діяльності (ігрової, трудової, пошуково-дослідної, театралізованої), форм і методів. Чітко визначати мету застосування цих творів.

2. За змістом збірки М. Познанської «Про золоті руки» створити інтелектуальну карту «Робота моєї мрії», яку можна використати в роботі з дітьми дошкільного віку/учнями початкової школи.

Для її створення на аркуші ватману в центрі, розмістіть зображення дівчинки і хлопчика, а навколо розташуйте прозорі кишеньки за кількістю дітей у групі (орієнтовно 15-20). Окремо підготуйте фото або малюнки людей різних професій (не лише тих, про які йде мова у збірці), в які вони зможуть вставляти картки із зображеннями представників різних професій. Після завершення роботи з'єднайте маркером або олівцем червоного кольору картки з професіями, які орієнтовно можуть вибрати дівчатка, із зображеннями дівчинки в центрі карти, а синім – картки з професіями, які могли б вибрати хлопчики, із хлопчиком у центрі карти.

Література

Основна:

1. Богданець-Білокаленко Н. І. Дитяча література. Твори українських письменників II половини ХХ ст. – початку ХХІ ст.: навчальний посібник. К.: Видавничий Дім «Слово», 2011. 480 с.

2. Богданець-Білокаленко Н. І. Українська дитяча література. Маловідомі твори українських дитячих письменників II половини ХІХ ст. – I половини ХХ ст.: навчальний посібник. К.: Видавничий Дім «Слово», 2009. 280 с.

3. Качак Т. Українська література для дітей та юнацтва: підручник. К.: ВЦ «Академія», 2018. 352 с.

4. Кіліченко Л. М. Українська дитяча література. К.: Вища школа, 1988. 431 с.
5. Літературознавча енциклопедія: у 2-х томах / авт.-укладач. Ю. Ковалів. К.: ВЦ «Академія», 2007.
6. Літературознавчий словник-довідник. Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів та ін. К.: ВЦ «Академія», 2007. 752 с.

Додаткова:

1. Допитливим чомучкам: Книга для читання дітям п'ятого року життя /А. А.Ємець та ін.; заг. ред. О. В. Джежей. Х.: Вид. група «Основа», 2007. 320 с.
2. Історія української літератури ХХ ст. У двох книгах /За ред. П. Дончика. К.: Либідь, 1998.
3. Калуська Л. Дивокрай. У 2-х книгах. Тернопіль, 2007.
4. Качак Т. Б., Круль Л. М. Дитяча література: навчально-методичний посібник (для студентів спеціальностей «Початкова освіта», «Дошкільна освіта»). Івано-Франківськ: Тіповіт, 2014. 236 с. Режим доступу: <http://194.44.152.155/elib/local/909.pdf>.
5. Кизилова В. В. Українська література для дітей та юнацтва: новітній дискурс : навчально-методичний посібник для студ. вищих навч. закл. Старобільськ, 2015. 236 с. URL: <http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/207/1/Ukrainska%20liyeratura%20dlya%20ditey%20ta%20unactva.pdf>.
6. Майбутнім першокласникам: Книга для читання дітям шостого року життя /А. А.Ємець та ін.; Заг. ред. О. В.Джежей. Х.: Вид. група «Основа», 2007. 320 с.
7. Малятам-дошкільнятам: Книга для читання дітям четвертого року життя /А. А.Ємець та ін.; Заг. ред. О. В.Джежей. Х.: Вид. група «Основа», 2007. 176 с.

Збірки творів письменників різних років видання.

ТЕМА 9. Українська література для дітей ХХ століття.

Творчість Василя Сухомлинського та Василя Чухліба для дітей

ПЛАН

1. Життєвий і творчий шлях Василя Сухомлинського.
2. Різноманітність тематики оповідань В. Сухомлинського для дітей («Петрик, собака і кошеня», «Хто свічки засвітив?», «А хто ж вам казку розповідає, бабусю?», «Втрачений день», «Кмітливий скляр», «Хлопчик і сніжинка», «Щоб метелик не поколовся», «Через потік», «Лялька під дощем», «Як котові стало соромно», «Як синичка будить мене», «Дуб під вікном», «Камінь», «Через потік», «Сиві волосинки»,

Найкрасивіше і найбрудніше», «Чому заплакав Петрик», «Пурпурова квітка», Скільки ж ранків я проспав!», «Краса, натхнення, радість і таємниця»)

3. Формування в дітей моральності, доброти через сприйняття навколишнього світу в творах В. Сухомлинського («Райдуга в бурульці», «Гаряча квітка», «Квітка сонця», «Як дзвенять сніжинки», «Безродний дятел», «Куди мурашки поспішали», «Їжачок», «Зайчик і горобина», «Ледача подушка», «Я вирощу внучку, дідуся», «Як Сергійко навчився жаліти», «Як Микола став хоробрим», «Красиві слова і красиве діло»).

4. Зародження в дитячій душі великих почуттів любові до Батьківщини, поваги до батьків, до людей похилого віку, милосердя до немічних і нещасних в творах В. Сухомлинського («Конвалія», «Бабусині руки», «Образливе слово», «Мед в кишені», «Який слід повинна залишити людина на землі», «Пшеничний колосок», «Сьома дочка», «Найгарніша мама»).

5. Казки В. Сухомлинського «Фіалка і бджілка», «Зайчик і місяць», «Пелюстка і квітка», «Для чого півневі гребінець», «Їжачок і світлячок», «Два метелики», «Велике і мале», «Жаба, що співала по-журавлиному», «Як починається осінь», «Як зайчик грівся взимку проти місяця», «Зайчик і горобина», «Шпак прилетів», «Флейта і вітер».

6. Життєвий і творчий шлях Василя Чухліба.

7. Твори письменника в дитячому читанні. Оповідання «Як сонце сходить», «Брилик», «Голубий дощик», «Чи далеко до осені», «Велика сила», «Обруч».

8. Виховне та освітнє значення творів В. Сухомлинського і В. Чухліба для дітей.

Завдання для самостійної роботи:

1. Підготувати мультимедійну презентацію на тему: «В. Сухомлинський – відомий педагог, громадський діяч, дитячий письменник».

2. До переліку навичок, орієнтованих на сталий розвиток (прояв відчуття особистої причетності до збереження ресурсів планети і власної країни; збереження лісових, водних запасів планети, клімату; демонстрація навички розумного споживання енергії та води; вміння аргументовано висловлювати власну думку; виявлення доброзичливого ставлення до людей, які її оточують, намагання підтримувати дружні стосунки з дітьми) дібрати твори В. Сухомлинського та В. Чухліба. Обґрунтувати їх доцільність використання в закладі дошкільної освіти/ початковій школі.

Література

Основна:

1. Богданець-Білокаленко Н. І. Дитяча література. Твори українських письменників II половини XX ст. – початку XXI ст.: навчальний посібник. Київ, 2011. 480 с.

2. Богданець-Білоskalенко Н. І. Українська дитяча література. Маловідомі твори українських дитячих письменників II половини XIX ст. – I половини XX ст.: навчальний посібник. К.: Видавничий Дім «Слово», 2009. 280 с.

3. Качак Т. Українська література для дітей та юнацтва: підручник. К.: ВЦ «Академія», 2018. 352 с.

4. Кіліченко Л. М. Українська дитяча література. К.: Вища школа, 1988. 431 с.

5. Літературознавча енциклопедія: у 2-х томах / авт.-укладач. Ю. Ковалів. К.: ВЦ «Академія», 2007.

6. Літературознавчий словник-довідник. Р.Т. Гром'як, Ю.І. Ковалів та ін. К.: ВЦ «Академія», 2007. 752 с.

Додаткова:

1. Допитливим чомучкам: Книга для читання дітям п'ятого року життя /А. А.Ємець та ін.; заг. ред. О. В. Джежей. Х.: Вид. група «Основа», 2007. 320 с.

2. Історія української літератури XX ст. У двох книгах /За ред. П. Дончика. К.: Либідь, 1998.

3. Калуська Л. Дивокрай. У 2-х книгах. Тернопіль, 2007.

4. Качак Т. Б., Круль Л. М. Дитяча література: навчально-методичний посібник (для студентів спеціальностей «Початкова освіта», «Дошкільна освіта»). Івано-Франківськ: Тіповіт, 2014. 236 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/909.pdf>.

5. Кизилова В. В. Українська література для дітей та юнацтва: новітній дискурс : навчально-методичний посібник. Старобільськ : Вид-во ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2015. 236 с. URL: <http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/207/1/Ukrainska%20liyeratura%20dlya%20ditey%20ta%20unactva.pdf>.

6. Майбутнім першокласникам: Книга для читання дітям шостого року життя /А. А. Ємець та ін.; Заг. ред. О. В. Джежей. Х.: Вид. група «Основа», 2007. 320 с.

7. Малятам-дошкільнятам: Книга для читання дітям четвертого року життя /А. А. Ємець та ін.; Заг. ред. О. В. Джежей. Х.: Вид. група «Основа», 2007. 176 с.

Збірки творів письменників різних років видання.

ТЕМА 10. Українська дитяча література XX століття.

Творчість Грицька Бойка, Романа Завадовича, Катерини Перелісної для дітей

ПЛАН

1. Життєвий і творчий шлях Грицька Бойка.

2. Тематичне розмаїття творів Грицька Бойка для наймолодших читачів («Хлюп, хлюп, водиченько», «Маля-немовля», «Бублики», «Морозець, морозець...», «Дощик, дощик...», «Ясне сонечко не гріє», «Перші крапельки весни», «Сонечко», «Ти не бійся, Милочко», «Перу, перу платтячко», «Люда милитись не хоче», «Я вже велика дівчинка», «Майбутній адмірал», «Вишенька», «Сіяв півничок горох», «Качечка», «Ведмедики», «Зайчик», «Кізоньки-брикалочки», «Білочка», «Козуля», «Гуси-гусенята», «Побігайчик», «У слона болить нога»).

3. Вірші Г. Бойка («Коник», «А ми шпаківні будували», «Дятел», «Соловейко», «Посадила я берізку», «На санчатах», «Зимова пісенька», «Для мами», «Де п'ятий», «Здоровим будь!», «Я вже велика дівчинка», «Де носовичок?», «Розкажи про себе», «Кажани», «Шуліка», «Коло моря», «День такий знаменний», «Зелена аптека», «Отакий у мене ніс», «Вереда»), їх виховне та освітнє спрямування.

4. Життєвий і творчий шлях Катерини Перелісної.

5. Твори Катерини Перелісної для дитячого читання (вірші «Тупу, тупу, тупенята», «Дибубу-дибубу-дибки», «Курка і курчатка», «Дощик», «Для потішечки», «До річки», «Черевички», «Галюся», «У маленької онучки», «Маленька», «Проворні», «До садочка», «Сестрички», «Швачка», «Поспішайте, любі діти», «Для вас», «Моя сопілка», «Ковзани», «Теплий дощик», «Ой ти сонечко», «Вітер», «Зимонька», «Сніжок», «Польова мишка», «Переляк», «Равлик», «Ящірка», «Бджілка», «Метелик», «Сорока», «Чапля», «Яблучка», «Грушка», «Пролісок», «Шипшина», «Горішки», «Бузок», «Кульбаби», «Мак», «Чебрець», «Не забудь!», «Дзвіночки», «Сунички», «Хто я?», «Золота осінь», «Осінні танці», «Писанка», оповідання «Довгоніс»).

6. Життєвий і творчий шлях Романа Завадовича.

7. Творчість Романа Завадовича для дошкільнят. Вірші письменника «Вмиєм, діти, личка!», «Лялечка», «Песик і киця», «Листопад», «Великодні гості», «Українська мова», «Радість України», «Наша коломийка», «Я Шевченка поважаю», «Українські діти», «Бабусина квітка», «Ярослав Мудрий», «Наша книжка», «Мій тато», «Малі моряки», «День подарунків», «Колядники», «Про весну-господиню». Оповідання «Ната». Казки «Як кущик і павучок віддячилися мишці».

Завдання для самостійної роботи:

1. Прослухати аудіовірші Грицька Бойка URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Y7HsAe7qjHМ>. Обґрунтувати їх доцільність використання в закладах дошкільної / початкової освіти.

2. Запропонувати твори різних жанрів Г. Бойка, К. Перелісної, Р. Завадовича із власної скарбнички для доцільного й оптимального використання в процесі організації різних видів дитячої діяльності (ігрової, трудової, пошуково-дослідної, театралізованої, пізнавальної), форм і методів. Чітко визначати мету застосування цих творів із урахуванням відповідних стандартів.

Література

Основна:

1. Богданець-Білокаленко Н. І. Дитяча література. Твори українських письменників II половини XX ст. – початку XXI ст.: навчальний посібник. К.: Видавничий Дім «Слово», 2011. 480 с.
2. Качак Т. Українська література для дітей та юнацтва: підручник. К.: ВЦ «Академія», 2018. 352 с.
3. Літературознавча енциклопедія: у 2-х томах / авт.-укладач. Ю. Ковалів. К.: ВЦ «Академія», 2007.
4. Літературознавчий словник-довідник / Р.Т. Гром'як, Ю.І. Ковалів та ін. К.: ВЦ «Академія», 2007. 752 с.

Додаткова:

1. Допитливим чомучкам: Книга для читання дітям п'ятого року життя /А. А. Ємець та ін.; заг. ред. О. В. Джежей. Х.: Вид. група «Основа», 2007. 320 с.
2. Калуська Л. Дивокрай. У 2-х книгах. Тернопіль, 2007.
3. Качак Т. Б., Круль Л. М. Дитяча література: навчально-методичний посібник (для студентів спеціальностей «Початкова освіта», «Дошкільна освіта»). Івано-Франківськ: Тіповіт, 2014. 236 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/909.pdf>.
4. Кизилова В. В. Українська література для дітей та юнацтва: новітній дискурс : навчально-методичний посібник. Старобільськ, 2015. 236 с. URL: <http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/207/1/Ukrainska%20liyeratura%20dlya%20ditey%20ta%20unactva.pdf>.
5. Майбутнім першокласникам: Книга для читання дітям шостого року життя /А. А. Ємець та ін.; Заг. ред. О. В. Джежей. Х.: Вид. група «Основа», 2007. 320 с.
6. Малятам-дошкільнятам: Книга для читання дітям четвертого року життя /А. А. Ємець та ін.; Заг. ред. О. В. Джежей. Х.: Вид. група «Основа», 2007. 176 с.

Збірки творів письменників різних років видання.

ТЕМА 11. Українська дитяча література II половини XX століття.**Творчість Василя Симоненка, Дмитра Павличка, Ліни Костенко для дітей****ПЛАН**

1. Життєвий і творчий шлях Д. Павличка.

2. Збірки поезій і казок Д. Павличка для дітей («Звернення», «Мрія», «Золотий олень», «Дядько Дош», «Де найкраще місце на землі», «Обруч», «Смерічка», «Плесо», «Калачі», «Осінь», «Нічний гість» тощо).

3. Життя і творчість В. Симоненка.

4 Поезія «Грудочка землі», «Лебеді материнства» («Виростеш ти синому...»), «Снігу, снігу сиплеться довкола», «Засівна», віршовані казки «Цар Плаксій та Лоскотон», «Подорож у країну Навпаки». В. Симоненка для дітей. Ідейно-тематичний зміст творів письменника для дітей.

5. Життєвий і творчий шлях Л. Костенко.

6 Збірка творів Л. Костенко для наймолодших читачів «Бузиновий цар» («Перший пароплав», «Бабуся-ягуся», «Місяць у човні», «Чародійне слово», «Соловейко застудився», «Сунички», «Здивовані квіти», «Ліс на світанку», «Осінні хмари сірі, як слони», «Мурашки думають про зиму», «Баба Віхола», «Праля», «Синички на снігу», «Вербові сережки», «Сонце сипле квітки», «Березовий листочок», «Вже брами літа змикає осінь», «Усе моє, що зветься Україна», «Білочка восени»).

7. Виховне та освітнє значення творів українських письменників II половини XX ст. для дітей.

Завдання для самостійної роботи:***адресовано здобувачам вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта***

1. Переглянути відеоказку за гумористичним віршиком Дмитра Павличка «Гном». Сформулювати узагальнювальне питання за змістом твору. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=wPZ2T12incM>.

адресовано здобувачам вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта

1. Прослухати аудіовірш Ліни Костенко «Бузиновий цар», створити до нього ілюстрацію. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=4F1pezsSFko>.

Спільні завдання:

2. Розробити конспект фрагменту бесіди за змістом твору (із плану практичного заняття (твір на вибір студента)).

Для допомоги пропонуємо Чарівну скарбничку казок (Казки, легенди та байки для дітей українською мовою). URL: <https://skarbnu4ka.com/tag/dmytro-pavlychko/>

Література

Основна:

1. Богданець-Білоskalенко Н. І. Дитяча література. Твори українських письменників II половини XX ст. – початку XXI ст.: навчальний посібник. К.: Видавничий Дім «Слово», 2011. 480 с.
2. Качак Т. Українська література для дітей та юнацтва: підручник. К.: ВЦ «Академія», 2018. 352 с.
3. Літературознавча енциклопедія: у 2-х томах / авт.-укладач. Ю. Ковалів. К.: ВЦ «Академія», 2007.
4. Літературознавчий словник-довідник / Р.Т.Гром'як, Ю.І.Ковалів та ін. К.: ВЦ «Академія», 2007. 752 с.

Додаткова:

1. Допитливим чомучкам: Книга для читання дітям п'ятого року життя /А. А.Ємець та ін.; заг. ред. О. В. Джежей. Х.: Вид. група «Основа», 2007. 320 с.
2. Калуська Л. Дивокрай. У 2-х книгах. Тернопіль, 2007.
3. Качак Т. Б., Круль Л. М. Дитяча література: навчально-методичний посібник (для студентів спеціальностей «Початкова освіта», «Дошкільна освіта»). Івано-Франківськ: Тіповіт, 2014. 236 с. Режим доступу: <http://194.44.152.155/elib/local/909.pdf>.
4. Кизилова В. В. Українська література для дітей та юнацтва: новітній дискурс : навчально-методичний посібник для студ. вищих навч. закл. Старобільськ : Вид-во ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2015. 236 с. URL: <http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/207/1/Ukrainska%20liyeratura%20dlya%20ditey%20ta%20unactva.pdf>.
5. Майбутнім першокласникам: Книга для читання дітям шостого року життя /А. А. Ємець та ін.; Заг. ред. О. В. Джежей. Х.: Вид. група «Основа», 2007. 320 с.
6. Малятам-дошкільнятам: Книга для читання дітям четвертого року життя /А. А. Ємець та ін.; Заг. ред. О. В. Джежей. Х.: Вид. група «Основа», 2007. 176 с.

Збірки творів письменників різних років видання.

ТЕМА 12. Українська література для дітей II половини – кінця XX ст.

Творчість Степана Жупанина, Миколи Сингаївського, Всеволода Нестайка для дітей

План

1. Життєвий і творчий шлях В. Нестайка.

2. Серія книг В. Нестайка «Дивовижні пригоди в лісовій школі». Використання творів письменника в закладі дошкільної освіти/ початковій школі.

3. Поет і педагог Степан Жупанин. Творчість письменника для дітей.

4. Тематичне багатство письменника для найменших читачів («Помідорчик», «Колосочки», «Сонячні зайчики», «Журавлик», «Перукар». Збірки «Зорі над Карпатами», «Променисті колоски», «Лісові годинники»). Казка «Подорожник».

5. Твори Миколи Сингаївського у дитячому читанні. Виховне та освітнє значення творів письменника для дітей. Вірші «Як ходила гуска жати», «Ведмідь малює», «Сливка», «Вересень», «Гречана каша», «Садівник», «Мати-Україна», «Спитала мати в сонця», «Квіти пам'яті», «Марічка і звичка», «Не хочу», «Садівник». Збірки віршів для дітей «Стежка до криниці», «Метелик у портфелі», «Листи до всіх».

6. Оповідання та казки М. Сингаївського для дітей дошкільного віку («Про «Їжакову книжку», «Звідки у їжака колючки», «Їжачок-співачок», Їжачок і струмок», «Їжачок-помічник», «Як їжачок над лугом літав» та інші твори).

Завдання для самостійної роботи:

адресовано здобувачам вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта

1. Розробити систему запитань до твору М. Сингаївського, С. Жупанина (на вибір студента), які запропоновані програмою «Дитина».

2. Запропонувати твори різних жанрів (з плану практичного заняття) власної скарбнички для доцільного й оптимального використання в процесі організації різних видів дитячої діяльності (ігрової, трудової, пошуково-дослідної), форм і методів. Чітко визначати мету застосування цих творів.

адресовано здобувачам вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта

1. Розробити систему завдань до твору за вибором (М. Сингаївського, С. Жупанина, (на вибір студента) для учнів початкових класів із урахуванням інтеграції галузей відповідно до Державного стандарту початкової освіти.

Для зразка використати мнемотаблицю вивчення вірша Миколи Сингаївського «Що воно за диво?». URL: <https://www.youtube.com/watch?v=sGm4QwhD8Po>.

Література

Основна:

1. Богданець-Білоskalенко Н. І. Дитяча література. Твори українських письменників II половини XX ст. – початку XXI ст.: навчальний посібник. К.: Видавничий Дім «Слово», 2011. 480 с.

2. Богданець-Білоskalенко Н. І. Українська дитяча література. Маловідомі твори українських дитячих письменників II половини XIX ст. – I половини XX ст.: навчальний посібник. К.: Видавничий Дім «Слово», 2009. 280 с.

3. Качак Т. Українська література для дітей та юнацтва: підручник. К.: ВЦ «Академія», 2018. 352 с.

4. Літературознавча енциклопедія: у 2-х томах/ авт.-укладач. Ю. Ковалів. К.: ВЦ «Академія», 2007.

5. Літературознавчий словник-довідник / Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів та ін. К.: ВЦ «Академія», 2007. 752 с.

Додаткова:

1. Допитливим чомучкам: Книга для читання дітям п'ятого року життя /А. А.Ємець та ін.; заг. ред. О. В.Джежей. Х.: Вид. група «Основа», 2007. 320 с.

2. Калуська Л. Дивокрай. У 2-х книгах. Тернопіль, 2007.

3. Качак Т. Б., Круль Л. М. Дитяча література: навчально-методичний посібник (для студентів спеціальностей «Початкова освіта», «Дошкільна освіта»). Івано-Франківськ: Тіповіт, 2014. 236 с. Режим доступу: <http://194.44.152.155/elib/local/909.pdf>.

4. Кизилова В. В. Українська література для дітей та юнацтва: новітній дискурс : навчально-методичний посібник для студ. вищих навч. закл. Старобільськ, 2015. 236 с. URL:<http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/207/1/Ukrainska%20liyeratura%20dlya%20ditey%20ta%20unactva.pdf>.

5. Майбутнім першокласникам: Книга для читання дітям шостого року життя /А. А. Ємець та ін.; Заг. ред. О. В. Джежей. Х.: Вид. група «Основа», 2007. 320 с.

6. Малятам-дошкільнятам: Книга для читання дітям четвертого року життя /А. А. Ємець та ін.; Заг. ред. О. В. Джежей. Х.: Вид. група «Основа», 2007. 176 с.

Збірки творів письменників різних років видання.

ТЕМА 13. Сучасна дитяча література. Творчість Ігоря Січовика,

Зірки Мензатюк, Івана Андрусика, Лесі Ворониної для дітей

ПЛАН

1. Розвиток дитячої літератури на сучасному етапі.

2. Тематичне розмаїття творів Ігоря Січовика (вірші «Виховані діти», «Хвалько», «Є у мене вірний друг», «Іграшки», «Страшний вовк», «Півникова пригода», «Черепашка», «Вуж», «Огірок», «Цибуля», «Реп'яшок», «Листопад», «Загадкова підкова», «Земля», «Дніпро», «Колискова від журавлика», «Приблуда», «Павук», «Грамотій», «Редиска»,

«Незвичайна машина», «Новорічне привітання», оповідання «Хліб чи халва?» та інші – на вибір).

3. Творчість Зірки Мензатюк для дітей («Казочки-куцехвостики», «Київські казки» та інші – на вибір)

4. Іван Андрусак для найменших слухачів і читачів («М'яке і пухнасте», «Стефа і її Чакалка», «Неслухняний дідусь», «Звіряча абетка», «Дуби і леви», «Зайчикова книжечка», «Хто боїться зайчиків», «Стефа і її Чакалка. Видання друге, ще капосніше», «Кабан дикий – хвіст великий..», «Друга історія Стефи і Чакалки» та інші – на вибір).

5. Леся Воронина для дітей («Нямлик і Балакуча Квіточка», «Прибулець з Країни нямликів», «Хлюсь та інші» – на вибір).

Завдання для самостійної роботи:

1. Підготувати буктрейлер чи відео презентацію чи презентацію однієї із сучасних українських книг для дітей (форма презентації і книга – на вибір студента).

2. Зробити огляд сучасних періодичних видань для дітей та розробити їх рейтинг.

Опрацювати посібник **«#Живі письменники: дошкілля»** (URL: dv.in.ua/zhyvi-pysmennnyku)

або посібник **«Живі письменники. Батькам»** НУШ (URL: <https://nus.org.ua/posibnyk-zhyvi-pysmennnyku-batkam/>).

Література

Основна:

1. Богданець-Білоskalенко Н. І. Дитяча література. Твори українських письменників II половини ХХ ст. – початку ХХІ ст.: навчальний посібник. К.: Видавничий Дім «Слово», 2011. 480 с.

2. Качак Т. Українська література для дітей та юнацтва: підручник. К.: ВЦ «Академія», 2018. 352 с.

3. Літературознавча енциклопедія: у 2-х томах / авт.-укладач. Ю. Ковалів. К.: ВЦ «Академія», 2007.

4. Літературознавчий словник-довідник / Р.Т.Гром'як, Ю.І.Ковалів та ін. К.: ВЦ «Академія», 2007. 752 с.

Додаткова:

1. Гнідець У. С. Інакші/інші, чужі/свої діти. Нова література. URL: <http://www.chl.kiev.ua/key/Books/ShowBook/47>.

2. Гнідець У. С. Концептуалізація розуміння сучасної літератури для дітей та юнацтва в світлі наукової критики. URL: <http://www.chl.kiev.ua/key/Books/ShowBook/46>.

3. Допитливим чомучкам: Книга для читання дітям п'ятого року життя /А. А.Ємець та ін.; заг. ред. О. В.Джежей. Х.: Вид. група «Основа», 2007. 320 с.
4. Калуська Л. Дивокрай. У 2-х книгах. Тернопіль, 2007.
5. Качак Т. Б., Круль Л. М. Дитяча література: навчально-методичний посібник (для студентів спеціальностей «Початкова освіта», «Дошкільна освіта»). Івано-Франківськ: Тіповіт, 2014. 236 с. URL:<http://194.44.152.155/elib/local/909.pdf>.
6. Кизилова В. В. Українська література для дітей та юнацтва: новітній дискурс : навчально-методичний посібник. Старобільськ , 2015. 236 с. URL: <http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/207/1/Ukrainska%20liyeratura%20dlya%20ditey%20ta%20unactva.pdf>.
7. Майбутнім першокласникам: Книга для читання дітям шостого року життя /А. А. Ємець та ін.; Заг. ред. О. В. Джежей. Х.: Вид. група «Основа», 2007. 320 с.
8. Малятам-дошкільнятам: Книга для читання дітям четвертого року життя /А. А. Ємець та ін.; Заг. ред. О. В. Джежей. Х.: Вид. група «Основа», 2007. 176 с.
9. Павленко М. Дитяча література – не сюсюкання. URL: <http://vsiknygy.net.ua/interview/575>.

Збірки творів письменників різних років видання.

ТЕМА 14. Література для дітей письменників Сумщини

ПЛАН

1. Життєвий і творчий шлях Павла Грабовського. Пейзажна лірика письменника в дитячому читанні.
2. Життєвий і творчий шлях Олександра Олеся. Тематичне і жанрове розмаїття поетичних творів письменника для дітей. «Абетка» для сина, її особливості.
3. Живий струмінь ліризму, фонічна інструментовка, чарівна милозвучність – прикметні риси поезії для дітей Олександра Олеся («Ялинка», «Все навколо зеленіє», «Над колискою», «Веснянка», «Колискова», «Білі гуси летять над луками», «Щиглик», «Ліс восени», «Спи, дитиночко кохана», «О моя дитино», «Пісня», «Два хлопчики на ставочку», «Давно вже літечко пройшло», «Зима», «Зимою вдосвіта», «На Різдво горить ялинка», «Весна, весна!», «Радійте дітки», «Весна», «Степ», «Вовчєня», «Жаби», «Рак-рибалка», «Зайчик і жабка», «Пташка», «Качечка», «Киця», «Дощик», «Метелики», «Гусятник», «Конвалія», «Дві хмароньки», «Хвалилася дівчина», «У нашого хлоп'ятонька», «Ой не сійте, сніги», «Лебединій зграї», «Веснянка», «Рідна мова в рідній школі», «Пролісок» тощо.

4. Оригінальність казкових сюжетів Олександра Олеся («Грицеві курчата», «Водяничок», «Мисливець Хрін та його пси»). П'єса-казка «Бабусина пригода».

5. Життєвий і творчий шлях Платона Воронька. Тематичне багатство творів письменника для дітей. Збірки «Читаночка», «Малятам – соколятам», «Сніжна зіронька горить», «Облітав журавель», «До нас наближаються зорі», «Колисанки», «Всім по сім». Актуальність тематики віршів.

6. Змалювання картин дитинства, праці в творах Платона Воронька («Ходить сон», «Доня хоче спати», «Кіт не знав», «Кіт у чоботях», «Друзяки», «Чому чапля стоїть на одній нозі», «Хвіст», «Дід Мороз несе мішок», Муха-звір», «В лісі є зелена хата», «Зайчика злякались», «Їжачок-хитрячок», «Є у мене киця Мурка», Ніколи не хвались», «Кожушок», «Липка», «Казка про рукавичку», «Чобітки», «Каша, аби не наша», «Наша мама», «Гра у сніжки», «Гість», «Дід Мороз і Весна», «Найкращі вісті», «Як багато знаю я», «Кошеня», «Помагай» «У нас зробили дощ», «Поливала я порічки», «А у нас ростиме ліс», «Оленка маленька», «Картина» тощо). Майстерність поетичних мініатюр.

7. Казки П. Воронька («Чотири вітри», «Спір», «Цап - забіяка», «Лісовий гомін», «Лісова казка», «Нехо-Него», «Казка про сніжину-краплину», «Казка про незвичайні покупки» тощо). Використання фольклорних традицій. Образність, гумор, дотепність.

8. Життєвий і творчий шлях Дмитра Білоуса. Тематичне багатство творів письменника для дітей. Збірки письменника «Пташині голоси», «Упертий Гриць», «Про чотириногих, рогатих і безрогих», «Лікарня в зоопарку», «Турботливі друзі», «Сад на Лисій горі», «Веселий Кут», «Гриць Гачок» дітям (на вибір).

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати літературні джерела, запропонувати для розгляду в межах спілкування з дітьми під час ознайомлення з навколишнім світом (дошкільна освіта) або з урахуванням інтеграції галузей (початкова освіта); підготувати презентаційні матеріали.

2. Прослухати аудіотвори Платона Воронька URL: <https://audiobook-mp3.com/uk-avtor-37-voronko-platon-mikitovich> Обґрунтувати їх доцільність використання в закладах дошкільної / початкової освіти.

Література

Основна:

1. Богданець-Білоускаленко Н. І. Дитяча література. Твори українських письменників II половини XX ст. – початку XXI ст.: навчальний посібник. К.: Видавничий Дім «Слово», 2011. 480 с.

2. Качак Т. Українська література для дітей та юнацтва: підручник. К.: ВЦ «Академія», 2018. 352 с.

3. Літературознавча енциклопедія: у 2-х томах / авт.-укладач. Ю. Ковалів. К.: ВЦ «Академія», 2007.

4. Літературознавчий словник-довідник / Р.Т. Гром'як, Ю.І. Ковалів та ін. К.: ВЦ «Академія», 2007. 752 с.

Додаткова:

1. Рідний край вивчай та знай: блог Сумської обласної бібліотеки для дітей. URL : <https://cutt.ly/AJ2O5P3>

2. Слобожанщина : альманах літераторів Сумщини. / упоряд.: О. Вертіль, В. В. Вовчанецький. Суми : Мрія-1. Різні роки видання.

3. Сумські письменники – дітям : огляд дитячої літератури письменників Сумщини. / уклад. О. К. Линник. Суми, 2011. 22 с.

ТЕМА 15. Зарубіжна література в дитячому читанні

ПЛАН

1. Французька літературна казка. Казки Шарля Перро «Червона Шапочка», «Кіт у чоботях», «Хлопчик-мізинчик», «Зачарована красуня», «Попелюшка, або кришталевий черевичок». Фольклорна основа. Захопливі сюжети, яскраві образи, стиль і мова казок.

2. Казки братів Грімм – Якоба і Вільгельма. «Бременські музиканти», «Казка про рибалку та його дружину», «Вовк та семеро козенят», «Шість лебедів», «Попелюшка», «Горщик каші», «Мішок хитроців». Багатство змісту, відображення народного життя, мрій про краще майбутнє в казках. Уславлення працьовитості, охайності, кмітливості. Гумор і сатира як засіб створення комічного.

3. Казки Ганса Андерсена, їх виховне значення. Автобіографічний характер казок «Гидке каченя», «Соловей». Ліризм, поетичність мови казок «Дюймовочка», «Непохитний олов'яний солдатик», «Снігова королева», «Принцеса на горошині», «Дикі лебеді», «Русалонька».

4. Роль і значення казки в освітньому процесі закладів дошкільної і початкової освіти.

Завдання для самостійної роботи:

1. Порівняти казки «Червона Шапочка» та «Попелюшка, або Кришталевий черевичок» та «Попелюшка» Шарля Перро та братів Грімм (Оформити у вигляді таблиці або схеми).

---

*Література***Основна:**

1. Монке О. Світова література для дітей дошкільного віку: морально-ціннісні імперативи: навчальний посібник. Одеса: Чорномор'я 2018. 214 с.

2. Художня зарубіжна література в дошкільних навчальних закладах: хрестоматія. Житомир: Полісся. 2013. 196 с. URL : http://svitliteraturu.com/_ld/7/749_____.pdf.

Збірки творів письменників різних років видання.

**Контрольні завдання з дисципліни «Дитяча література»
для здобувачів вищої освіти спеціальностей 012 Дошкільна освіта,
013 Початкова освіта**

ВАРІАНТ 1

1. Розкрити питання дитячої літератури як складника художньої літератури.
2. Дати визначення поняття «вірш», з'ясувати його особливості.
3. Визначити тему, ідею та розкрити зміст твору Л. Костенко для дітей дошкільного / молодшого шкільного віку (на вибір студента).

ВАРІАНТ 2

1. З'ясувати специфічні особливості дитячої літератури.
2. Дати визначення поняття «оповідання», з'ясувати особливості цього жанру.
3. Визначити тему, ідею та розкрити зміст твору Г. Бойка для дітей дошкільного / молодшого шкільного віку (на вибір студента).

ВАРІАНТ 3

1. Визначити особливості дитячого фольклору, специфіку його творення. Наукова класифікація дитячого фольклору.
2. Дати визначення поняття «казка», з'ясувати особливості цього жанру.
3. Визначити тему, ідею та розкрити зміст твору П. Воронька для дітей дошкільного / молодшого шкільного віку (на вибір студента).

ВАРІАНТ 4

1. Розкрити особливості життєвого і творчого шляху сучасного письменника для дітей (Іван Андрусяк, Зірка Мензатюк) (письменник на вибір студента).
2. Дати визначення поняття «загадка», з'ясувати особливості цього жанру.
3. Визначити тему, ідею та розкрити зміст твору В. Сухомлинського для дітей дошкільного / молодшого шкільного віку (на вибір студента).

ВАРІАНТ 5

1. Назвати малі фольклорні жанри та розкрити їх особливості, навести приклади.
2. Дати визначення поняття «література», з'ясувати її особливості.

3. Визначити тему, ідею та розкрити зміст твору Марії Познанської для дітей дошкільного / молодшого шкільного віку (на вибір студента).

ВАРІАНТ 6

1. Розкрити жанрові особливості українських народних казок, їх класифікація.
2. Дати визначення поняття «дитяча література», з'ясувати її особливості.
3. Визначити тему, ідею та розкрити зміст твору Марійки Підгірянки для дітей дошкільного / молодшого шкільного віку (на вибір студента).

ВАРІАНТ 7

1. Розкрити особливості життєвого і творчого шляху сучасного письменника для дітей (Л. Воронина, Ю. Бедрик, С. Дерманський та ін.) (один письменник на вибір).
2. Дати визначення поняття «тема твору», її специфіка.
3. Визначити тему, ідею та розкрити зміст твору Н. Забіли для дітей дошкільного / молодшого шкільного віку (на вибір студента).

ВАРІАНТ 8

1. Розкрити особливості життєвого і творчого шляху Шарля Перро, з'ясувати особливості казок письменника для дитячого читання, їх виховне значення.
2. Дати визначення поняття «ідея твору», розкрити її особливості.
3. Визначити тему, ідею та розкрити зміст твору сучасного дитячого письменника (Ю. Бедрик, З. Мензатюк) для дітей дошкільного / молодшого шкільного віку (на вибір студента).

ВАРІАНТ 9

1. Розкрити особливості життєвого і творчого шляху братів Грімм, з'ясувати особливості казок письменників для дитячого читання, їх виховне значення.
2. Дати визначення поняття «вірш», з'ясувати його особливості.
3. Визначити тему, ідею та розкрити зміст твору сучасного дитячого письменника (І. Андрусак, Л. Воронина) для дітей дошкільного / молодшого шкільного віку (на вибір студента).

ВАРІАНТ 10

1. Розкрити особливості життєвого і творчого шляху Ганса Християна Андерсена, з'ясувати особливості казок письменника в дитячому читанні, їх виховне значення.
2. Дати визначення поняття «оповідання», з'ясувати особливості цього жанру.
3. Визначити тему, ідею та розкрити зміст твору К. Перелісної для дітей дошкільного / молодшого шкільного віку (на вибір студента).

ВАРІАНТ 11

1. Розкрити особливості життєвого і творчого шляху Василя Сухомлинського; особливості творів митця для наймолодших читачів, їх повчальний характер.
2. Дати визначення поняття «загадка», з'ясувати особливості цього жанру.
3. Визначити тему, ідею та розкрити зміст твору Р. Завадовича для дітей дошкільного / молодшого шкільного віку (на вибір студента).

ВАРІАНТ 12

1. Розкрити особливості життєвого і творчого шляху Дмитра Павличка, особливості творів письменника для дітей.
2. Дати визначення поняття «прислів'я», з'ясувати особливості цього жанру.
3. Визначити тему, ідею та розкрити зміст твору О. Олеся для дітей дошкільного / молодшого шкільного віку (на вибір студента).

ВАРІАНТ 13

1. Розкрити особливості життєвого і творчого шляху Василя Чухліба; особливості творчості письменника для дітей.
2. Дати визначення поняття «колискова пісня», з'ясувати особливості цього жанру.
3. Визначити тему, ідею та розкрити зміст твору Б. Грінченка для дітей дошкільного / молодшого шкільного віку (на вибір студента).

ВАРІАНТ 14

1. Розкрити особливості життєвого і творчого шляху Тараса Шевченка; особливості творів письменника для дітей. Погляди великого українського поета на освіту й виховання молодого покоління.

2. Дати визначення поняття «забавлянка», з'ясувати особливості цього жанру.
3. Визначити тему, ідею та розкрити зміст твору Катерини Перелісної для дітей дошкільного / молодшого шкільного віку (на вибір студента).

ВАРІАНТ 15

1. Розкрити особливості життєвого і творчого шляху Леоніда Глібова, особливості творів письменника для дітей.
2. Дати визначення поняття «закличка», з'ясувати особливості цього жанру.
3. Визначити тему, ідею та розкрити зміст казки П. Воронька для дітей дошкільного / молодшого шкільного віку (на вибір студента).

ВАРІАНТ 16

1. Розкрити особливості життєвого і творчого шляху Олени Пчілки, особливості творів письменниці для дітей. Внесок письменниці у розвиток дитячої літератури.
2. Дати визначення поняття «література», з'ясувати її особливості.
3. Визначити тему, ідею та розкрити зміст твору сучасного дитячого письменника (І. Андрусак, Л. Воронина, Ю. Бедрик, З. Мензатюк) для дітей дошкільного / молодшого шкільного віку (на вибір студента).

ВАРІАНТ 17

1. Розкрити особливості життєвого і творчого шляху Лесі Українки; особливості тематичного і жанрового розмаїття творів для дітей
2. Дати визначення поняття «казка», з'ясувати особливості цього жанру.
3. Визначити тему, ідею та розкрити зміст твору сучасного дитячого письменника (І. Андрусак, Л. Воронина, Ю. Бедрик, З. Мензатюк) для дітей дошкільного / молодшого шкільного віку (на вибір студента).

ВАРІАНТ 18

1. Розкрити особливості життєвого і творчого шляху Івана Франка; особливості ідейно-тематичного і жанрового багатства творів для дітей.
2. Дати визначення поняття «український фольклор», з'ясувати його особливості.
3. Визначити тему, ідею та розкрити зміст твору Н. Забіли для дітей дошкільного / молодшого шкільного віку (на вибір студента).

ВАРІАНТ 19

1. Розкрити особливості життєвого і творчого шляху Михайла Коцюбинського; особливості творів письменника для дітей. Оповідання та казки письменника.
2. Дати визначення поняття «оповідання», з'ясувати особливості цього жанру.
3. Визначити тему, ідею та розкрити зміст твору братів Грімм для дітей дошкільного / молодшого шкільного віку (на вибір студента).

ВАРІАНТ 20

1. Розкрити особливості розвитку дитячої літератури в XIX столітті.
2. Дати визначення поняття «вірш», з'ясувати особливості цього жанру.
3. Визначити тему, ідею та розкрити зміст твору Марійки Підгірянки для дітей дошкільного / молодшого шкільного віку (на вибір студента).

ВАРІАНТ 21

1. Розкрити особливості розвитку дитячої літератури в першій половині XX століття.
2. Дати визначення поняття «скоромовка», з'ясувати особливості цього жанру.
3. Визначити тему, ідею та розкрити зміст твору Степана Васильченка для дітей дошкільного / молодшого шкільного віку (на вибір студента).

ВАРІАНТ 22

1. Розкрити особливості розвитку дитячої літератури в другій половині XX століття.
2. Дати визначення поняття «тема» твору, з'ясувати її особливості.
3. Визначити тему, ідею та розкрити зміст твору Г. Андерсена для дітей дошкільного / молодшого шкільного віку (на вибір студента).

ВАРІАНТ 23

1. Розкрити особливості життєвого і творчого шляху Оксани Іваненко; особливості жанрового і тематичного розмаїття творів для наймолодших читачів.
2. Дати визначення поняття «лічилка», з'ясувати особливості цього жанру.
3. Визначити тему, ідею та розкрити зміст твору Івана Франка для дітей дошкільного / молодшого шкільного віку (на вибір студента).

ВАРІАНТ 24

1. Розкрити особливості життєвого і творчого шляху Наталії Забіли; особливості жанрової різноманітності творів для дітей.
2. Дати визначення поняття «дитяча література», з'ясувати її особливості.
3. Визначити тему, ідею та розкрити зміст твору Лесі Українки для дітей дошкільного / молодшого шкільного віку (на вибір студента).

ВАРІАНТ 25

1. Розкрити особливості життєвого і творчого шляху Марійки Підгірянки; особливості жанрової різноманітності творів для найменших читачів.
2. Дати визначення поняття «дитячий фольклор», з'ясувати її особливості.
3. Визначити тему, ідею та розкрити зміст твору Т. Шевченка для дітей дошкільного / молодшого шкільного віку (на вибір студента).

ВАРІАНТ 26

1. Розкрити особливості життєвого і творчого шляху Марії Познанської; особливості жанрового і тематичного багатства творів для дітей.
2. Дати визначення поняття «сюжет» твору, з'ясувати його особливості.
3. Визначити тему, ідею та розкрити зміст поетичного твору Л. Глібова для дітей дошкільного / молодшого шкільного віку (на вибір студента).

ВАРІАНТ 27

1. Розкрити особливості розвитку сучасної дитячої літератури.
2. Дати визначення поняття «казка», з'ясувати особливості цього жанру.
3. Визначити тему, ідею та розкрити зміст твору Олени Пчілки для дітей дошкільного / молодшого шкільного віку (на вибір студента).

ВАРІАНТ 28

1. Розкрити особливості життєвого і творчого шляху Платона Воронька; жанрові та тематичні особливості творів для дітей.
2. Дати визначення поняття «дитяча література», з'ясувати її особливості.
3. Визначити тему, ідею та розкрити зміст твору Зірки Мензатюк для дітей дошкільного / молодшого шкільного віку (на вибір студента).

ВАРІАНТ 29

1. Розкрити особливості життєвого і творчого шляху Грицька Бойка; особливості жанрового та тематичного розмаїття творів письменника для наймолодших читачів.
2. Дати визначення поняття «література», розкрити її особливості.
3. Визначити тему, ідею та розкрити зміст твору І. Франка для дітей дошкільного / молодшого шкільного віку (на вибір студента).

ВАРІАНТ 30

1. Розкрити особливості життєвого і творчого шляху Ліни Костенко; особливості творчості письменниці для дітей. Збірка творів «Бузиновий цар».
2. Дати визначення поняття «дитячий фольклор», з'ясувати його особливості.
3. Визначити тему, ідею та розкрити зміст твору М. Коцюбинського для дітей дошкільного/ молодшого шкільного віку (на вибір студента).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Антологія української літератури для дітей. У 3-х томах. Київ, 1984.
2. Базовий компонент дошкільної освіти. URL: <https://cutt.ly/7H3ZIIA>.
3. Богданець-Білоskalенко Н. І. Дитяча література. Твори українських письменників II половини ХХ ст. – початку ХХІ ст.: навчальний посібник. Київ, 2011. 480 с.
4. Богданець-Білоskalенко Н. І. Українська дитяча література. Маловідомі твори українських дитячих письменників II половини ХІХ ст. – I половини ХХ ст.: навчальний посібник. Київ, 2009. 280 с.
5. Веселка: антологія української літератури для дітей: у 3 т./ упоряд., біогр. нариси Б. Й. Чайковського; передм. М. Г. Жулинського. Київ, 1985. Т.3. 675 с.
6. Вовк О. В. Основні завдання української дитячої літератури. URL: <https://cutt.ly/ZH9v0T2>.
7. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури: підручник. К., 2008. 488 с.
8. Гнідець У. С. Інакші/інші, чужі/свої діти. Нова література. URL: <https://cutt.ly/tH9v34P>.
9. Гнідець У. С. Концептуалізація розуміння сучасної літератури для дітей та юнацтва в світлі наукової критики. URL: <https://cutt.ly/1H9v4Kj>.
10. Гоголь Н. В. Культурологічний підхід у змісті шкільної літературної освіти (друга половина ХХ – початок ХХІ століття): монографія / за наук. ред. д-ра. пед. наук Т. О. Яценко. Суми, 2021. 482 с.
11. Гоголь Н. В. Поезія Наталі Забіли і сучасна українська література для дітей *Наукові праці: науково-методичний журнал*. Миколаїв, 2014. Вип. 227. Т. 239. С. 68–71.
12. Гоголь Н. В. Психологізм оповідань І. Франка для дітей. Парадигма пізнання: гуманітарні питання. *Сучасність. Наука. Час. Взаємодія та взаємовплив*. Київ, 2015. С. 160 – 166.
13. Грицай М. С., Бойко В. Г., Дунаєвська Л. Ф. Українська народнопоетична творчість: підручник для студ. філол. факультетів ун-тів. За ред.: М. С. Грицай. Київ. Вища школа, 1983. 359 с.
14. Данильченко І. Г. Використання потенціалу дисципліни «Дитяча література» в процесі підготовки майбутніх вихователів до екологічної освіти дошкільників. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія. Педагогічні науки*. Черкаси. 2019. Вип.4. С.206–211.
15. Данильченко І. Г. Література для дітей дошкільного віку. Збірник навчальних програм зі спеціальності «Дошкільна освіта» / За ред. О.І. Курка. Глухів: РВВ ГНПУ ім. О. Довженка, 2013. С. 72–85.
16. Данильченко І. Г. Підготовка майбутніх вихователів до формування в дітей дошкільного віку навичок, орієнтованих на сталий розвиток (на прикладі навчальної дисципліни «Дитяча література»). *Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія Педагогіка і психологія*. Дніпро. 2018. № 2 (16). С. 184–192.
17. Данильченко І. Г. Формування еколого-літературної компетентності в студентів у процесі вивчення дисципліни «Дитяча література». *Вісник Глухівського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки*. Випуск 2(34). Глухів: ГНПУ ім. О. Довженка, 2017. С. 154–166.
18. Допитливим чомучкам: Книга для читання дітям п'ятого року життя /А. А.Ємець та ін.; заг. ред. О. В.Джежей. Харків, 2007. 320 с.

19. Живі письменники. Хто вони. Каталог сучасних дитячих письменників. URL: https://alivewriters.com.ua/wp-content/uploads/2021/11/Ukr_Writers-1.pdf
20. Їх люблять діти : біобібліогр. покажч. про найпопул. сучас. дит. письменників / авт.-уклад. А. В. Ушлова. Луцьк, 2018. Вип. 2. 43 с.
21. Казанжи О. В. Дитяча література в початковій школі: навчально-методичний посібник (до курсу «Дитяча література»). Миколаїв : 2018. 142 с.
22. Калуська Л. Дивокрай. У 2-х книгах. Тернопіль, 2007.
23. Качак Т. Дитяча література та методика навчання літературного читання. Методичні рекомендації. Івано-Франківськ, 2020. 62 с.
24. Качак Т. Б., Круль Л. М. Дитяча література: навчально-методичний посібник (для студентів спеціальностей «Початкова освіта», «Дошкільна освіта»). Івано-Франківськ, 2014. 236 с. URL: <https://cutt.ly/ТН9be5z>.
25. Качак Т. Б. Українська література для дітей та юнацтва: підручник. Київ, 2018. 352 с.
26. Кизилова В. В. Українська література для дітей та юнацтва: новітній дискурс : навчально-методичний посібник для студ. вищих навч. закл. Старобільськ, 2015. 236 с. URL: <https://cutt.ly/wН9byTV>
27. Кіліченко Л. М. Українська дитяча література. К.: Вища школа, 1988. 431 с.
28. Круль Л. Дитяча література. Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2010. 132 с.
29. Лановик М. Б., Лановик З. Б. Українська усна народна творчість: Підручник. Київ, 2003. С. 567-536; 548-566; 584-589.
30. Лексикон загального та порівняльного літературознавства / голова ред. А. Волков. Чернівці : Золоті литаври, 2001. С.149.
31. Літературознавча енциклопедія: у 2-х томах. / авт.-укладач. Ю. Ковалів. Київ, 2007. 624 с.
32. Літературознавчий словник-довідник / Гром'як Р.Т., Ковалів Ю.І. та ін. Київ, 2007. 752 с.
33. Лисенко Н. В. Етнопедагогіка дитинства: навчально-методичний посібник. Київ: Видавничий дім «Слово». 2011. 720 с.
34. Марчун О. В. Матеріали до вивчення дитячого фольклору : навч. посібник. К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2010. Ч. 1. 201 с. URL: <http://philology.knu.ua/files/2015/kids-folklore.pdf>
35. Майбутнім першокласникам: Книга для читання дітям шостого року життя / А. А. Ємець та ін.; заг. ред. О. В. Джежей. Харків, 2007. 320 с.
36. Малятам-дошкільнятам: Книга для читання дітям четвертого року життя / А. А. Ємець та ін.; заг. ред. О. В. Джежей. Харків, 2007. 176 с.
37. Монке О. Світова література для дітей дошкільного віку: морально-ціннісні імперативи: навчальний посібник. Одеса: Чорномор'я 2018. 214 с.
38. Павленко М. Дитяча література – не сюсюкання. URL: <https://cutt.ly/cН9bpQG>
39. Павленко М. Казви всіх країн, єднайтеся! URL: <http://www.chl.kiev.ua/key/Books/ShowBook/50>.
40. Простір любові Івана Андрусяка, або Всі ми також Зайчики : бібліогр. пам'ятка для читачів дошк. та мол. шк. віку / Нац. б-ка України для дітей ; уклад. О. М. Тімочка. Київ, 2019. 40 с. URL: <https://cutt.ly/oJRBUox>.
41. Противенська О. Г., Мещерякова М. І., Теміз Я. В. Українська література у схемах і таблицях. Харків, 2000. 100 с.

42. Славова М. Попелюшка літератури. Теоретичні аспекти літератури для дітей. К., 2002. 81 с.
43. Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 01 – «Освіта/Педагогіка», спеціальність 012 «Дошкільна освіта». URL: <https://cutt.ly/7JYTXQ1>
44. Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 01 – «Освіта/Педагогіка», спеціальність 013 «Початкова освіта». URL: <https://cutt.ly/gJUf9v0>
45. Сумські письменники – дітям : огляд дитячої літератури письменників Сумщини. / уклад. О. К. Линник. Суми, 2011. 22 с.
46. Сухомлинська Л. В. Світ казок Василя Сухомлинського у сучасному інформаційному просторі України. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка. Збірник наукових праць*. 2018. № 29. С. 16-21.
47. Торчинська З.К. Вивчення українського дитячого пісенного фольклору у ДНЗ. URL: file:///D:/znppo_2015_18_37.pdf.
48. Українська дитяча література: хрестоматія / вступ. ст. та упорядкув.: І. А. Луценко, А. М. Подолинний, Б. Й. Чайковський. Київ, 1992. 286 с.
49. Українська дитяча література: хрестоматія / вступ. ст. та упорядкув. Л. П. Козачок. Київ, 2009. 519 с.
50. Українська мова: енциклопедія / редкол.: В. М. Русанівський та ін. Київ: Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. 820 с.
51. Щербак С. Художній світ дитячої поетичної творчості Ігоря Січовика. *Літератури світу: поетика, ментальність і духовність* 2019. Випуск 13. С. 110–119.

Збірки творів письменників різних років видання.

ДОДАТКИ**Алгоритми аналізу художніх творів****(за Т. Качак)****Поетичний твір**

1. Читання тексту (за потреби – аудіо-, відеосупровід).
2. Тематика поезії.
3. Образи (у тому числі ліричного героя).
4. Структура вірша.
5. Жанр поетичного твору.
6. Стилiстичні особливості.
7. Мова вірша (художні засоби, стилістичні фігури).
8. Зіставлення (асоціювання):
  - а) творів схожої тематики;
  - б) поетичних творів того ж автора;
  - в) елементів художньої структури поетичних творів;
  - г) творів такого ж жанру.
9. Емоційно-оцінювальна характеристика твору.
10. Літературно-критичні рецепції твору.
11. Морально-етичний естетичний, виховний вплив твору на читача.
12. Узагальнення.

Прозовий твір

1. Читання тексту (за потреби – аудіо-, відеосупровід).
2. Тема прозового твору.
3. Проблемне коло.
4. Образи твору.
5. Пафос твору (емоційно-ціннісні орієнтації).
6. Сюжетно-композиційна будова тексту (структура, система образів, система деталей).
7. Жанр.
8. Стилiстичні особливості.
9. Наративи.
10. Мовні особливості.
11. Зіставлення (асоціювання)
  - а) творів такої ж тематики;
  - б) творів того ж автора;
  - в) елементів художньої структури подібних творів;
  - г) творів такого ж жанру;
  - д) твору та його екранізації.
12. Емоційно-оцінювальна характеристика твору.
13. Літературно-критичні рецепції твору.
14. Морально-етичний естетичний, виховний вплив твору на читача.
15. Узагальнення.

Драматичний твір

1. Читання тексту (за потреби – аудіо-, відеосупровід).
2. Тема драматичного твору.
3. Головні і другорядні дійові особи.
4. Розгортання дії (зав'язка, розвиток дії, кульмінація, розв'язка).

5. Ремарки в творі.
6. Структурна побудова драми.
7. Жанр драматичного твору.
8. Мова твору.
9. Зіставлення (асоціювання)
  - а) п'єс такої ж тематики;
  - б) п'єс того ж автора;
  - в) елементів художньої структури подібних творів;
  - г) творів також жанру.
10. Емоційно-оцінювальна характеристика твору.
11. Літературно-критичні рецепції твору.
12. Морально-етичний естетичний, виховний вплив твору на читача.
13. Узагальнення.

Кожен з алгоритмів можна умовно поділити на три основні етапи реалізації, які пов'язані із сприйманням художнього твору; осмисленням художнього твору; виходом за його межі.